

Dikten spänner seglet

År 2016 fick Katarina Frostenson Nordiska rådets litteraturpris för diktsamlingen *Sånger och formler* (Wahlström & Widstrand). Det är ungefär så nära man kan komma Nobelpriset utan att få det. I prismotiveringen angavs att hennes dikt bl.a. speglar miljöförstörelsen och sorgen efter en nära anhörig. Det är angeläget men på inget sätt unikt. Frågan är om priskommittén har uppfattat kärnan i denna diktning. Och om de inte har sett det verkligt viktiga, vad är då orsaken till denna blindhet?

Mer självständigt och intressant är vad Katarina Frostenson skriver om diktens uppgift och villkor. Tegnér skrev ju: ”Egentligt levde jag blott då jag kvad.” Katarina Frostenson uttrycker det på ett annat och än mer kraftfullt sätt: ”Sången är min varelse.” Hon framstår som Tegnérns sentida syster, så viktig är dikten för henne: ”... någon måste spänna seglet och famna”, skriver hon. Livsglädjen finns i skapandet: ”Skriv så att du gläds och far upp högt! / Slå hovar mot varandra. Gnistra.” Inspirationen är en så mäktig kraft, att diktaren endast är ett redskap: ”... jag är den väg sången tar...” Att dikta är att ”gå mot grunden”. Hon åkallar inspirationen: ”...oemotståndliga – kom/ dra med mig...” Inför tidens vända är det lätt att låta det räcka med att inte räcka till, att bara vara. Men dikten driver oss vidare: ”...ändå sjunger sången evigt orden *det är inte nog* / Vakna upp driver en stämna.” Varför kan man inte nöja sig med att okomplicerat och privatiserat bara finnas till? Katarina Frostenson svarar: ”... man måste alltid stiga högre...” Att leva det enkla vanlighetslivet är inte bara en desertering från den mänskliga värdigheten, det är också livsfarligt: ”... du måste stiga bara för stigandet / och för att inte kvävas”. Saint-John Perse uttryckte en gång det så: ”Vi måste handla med ett högre salt.”

Poesi är ett grekiskt ord, som egentligen betyder ”det man gör”. Poesin höjer upp språket över det alldagliga till att bli *handling*. Vi inte bara meddelar oss med varandra, vi förvandlas och förvandlar genom poesin. Katarina Frostenson skriver: ”Alltid minnas vad språk kan vara. / Sluta tala. Göra.” Hon har två själsfränder i diktens värld, Birger Sjöberg och den ryska poeten Marina Tsvetajeva (1892-1941). Inför deras diktning går det inte att prata. Där får hon ”en känning av vad ett språk kan vara”.

Ett sådant språk, sådana ord är inte lättfunna: ”Med våld måste sången skrivas. / Sjung ändå...” I det massmediala bruset – och i vardagspratet – gör sig uppkastningen och ”den emfatiska smörjan” breda, men: ”Sången är en pil. Den siktar.” Det brukar sägas att Sverige är Landet lagom. Katarina Frostenson accepterar inte att vara sådan: ”... att gå till det yttersta är en underbar plikt...” Nu är det sagt, i Sverige, på svenska. Därmed är det en del av vår identitet.

Men vad är då det yttersta? Diktarens ställs inför det vid moderns död. Det som då når in är ord av Jesus Kristus:

De låga tonerna
och orden *kom till mig*
mitt ok är skonsamt...

Och mitt i sorgen kan hon säga: ”... det bästa med den här tiden är att vara i det yttersta...” Men det är inte isoleringen i sorgen, som ger läkedom: ”Vänskap återger tron.” Det är en väg att gå, tillsammans: ”Tro. Ordet ger ett par skor... jag litar till stegens och dagarnas gång.”

Kanske uppfattade Nordiska rådets priskommitté också något av detta, men det blev inte sagt. I

Christian Braw